

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Corollaria notatu digna

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

quo pacto homo se habet ad actiones donorum, A
 quo potentia animæ, ut per dona elevata, ha-
 beant sufficientem proportionem cum illis. So-
 lutio est D. Thomæ hic art. 3. ubi secundo loco
 sibi idem argumentum objicit, & respondet,
 quod ratio illa procedit de instrumento, cuius non est
 agere, sed solum agi: tale autem instrumentum non
 est homo, sed sic agitur à Spiritu sancto, quod etiam
 agit in quantum est liberi arbitrii, unde indiget ha-
 bitu.

Ad ultimam respondeo hoc axioma: utimur
 habitibus quando volumus: intelligi de habitibus
 subditis rationi, & communibus regulis, non
 verò de illis qui non subduntur rationi, nec re-
 gulis ordinariis, sed extrarationalibus utuntur,
 cuiusmodi sunt dona Spiritus sancti: unde ut
 homo illis utatur, indiget speciali motione il-
 lius; sicut ad actus indeliberatos, qualis est
 prima intentio finis, debet specialiter moveri à
 Deo, absque prævio consilio & deliberatione
 rationis, ut docet Aristoteles lib. 7. moralium
 Eudimiorum cap. 18. & D. Thomas supra quæ-
 9. art. 4.

§. III.

*Diluuntur alia obiectiones contra secundam conclu-
 sionem fieri solita.*

13. **O**bjicies primò contra secundam conclu-
 sionem: Idem præstant virtutes theologicae,
 & morales infusæ, quod dona: Ergo non distin-
 guuntur realiter inter se. Consequentia patet,
 Antecedens verò probatur. Dona per nos ha-
 bent disponere animam ad recipiendam motio-
 nem Spiritus sancti: Sed hoc idem præstant vir-
 tutes theologicae, & morales infusæ; cum enim
 homo non possit actus illarum virtutum elcere,
 nisi Spiritu sancto movente, inspirante, & illu-
 minante, eo ipso quòd illæ disponunt & com-
 plent potentias animæ ad actus supernaturales
 eliciendos, etiam illas disponunt ad recipien-
 dam motionem, inspirationem, & illuminatio-
 nem Spiritus sancti: Ergo &c.

14. **R**espondeo negando Antecedens, ad cujus
 probationem dicendum, quòd licet virtutes
 theologicae, & morales infusæ, disponant ani-
 mam ad recipiendam motionem Spiritus san-
 cti, diversimodè tamen à donis, nam dona il-
 lam disponunt ad motionem Dei specialem,
 quæ homo à Deo movetur, non medio consilio
 & deliberatione, sed divino instinctu; virtutes
 verò theologicae, & morales infusæ, illam di-
 sponunt ad recipiendam motionem Spiritus san-
 cti communem & ordinariam intra ipsum ordi-
 nem supernaturalem, per quam scilicet homo
 natus est moveri supposito consilio & delibera-
 tione rationis. Unde D. Thomas hic art. 1. ad
 4. *Sapientia dicitur intellectualis virtus, secundum
 quod procedit ex iudicio rationis; dicitur autem do-
 num, secundum quod operatur ex instinctu divino.*

15. **O**bjicies secundò: Virtutes infusæ, & dona
 versantur circa eandem materiam, v. g. fortitu-
 do ut est donum, & ut est virtus; similiter fides
 & intellectus respiciunt eadem objecta: Ergo
 non distinguuntur inter se realiter.

Respondeo virtutes infusæ & dona respicere
 quidem eandem materiam, sed modo valde di-
 verso, nam dona eam attingunt sub motivo lon-
 gè alteriori, nempe ut subest mensuræ excedenti
 modum rationis.

Instabis: Ad attingendum aliquid sub moti-
 vo alteriori non requiritur nova virtus, sed suffi-
 cit quòd eadem fiat intensior, minime verò quòd
 distinguatur specie ab ea quæ potest tantum at-
 tingere illud sub motivo inferiori & minus ar-
 duo: Ergo illa ratio non convincit dona distan-
 gui realiter à virtutibus infusis, sed ad sum-
 mum accidentaliter, sicut virtus intensa distin-
 guitur à remissa.

Respondeo distinguendo Antecedens: Ad
 attingendum aliquid sub motivo alteriori non
 requiritur nova virtus &c. quando motivum
 altius & minus arduum sunt intra eandem ratio-
 nis mensuram dirigentem, concedo Antece-
 dens: secus, nego Antecedens. Motivum au-
 tem, sub quo attingitur objectum per dona Spi-
 ritus sancti, est extra lineam mensuræ motivi, sub
 quo attingitur per virtutes infusæ: quia ista re-
 spiciunt objectum, ut modo humano (intra ordi-
 nem tamen supernaturalem) attingibile; dona
 verò respiciunt illud ut attingibile supra om-
 nem modum humanum.

Dices: Etiam in virtutibus theologis interdum
 contingit aliquem operari præter commu-
 nem & ordinarium modum, ut cum aliquis ex
 charitate animam suam tradit pro amicis; vel
 tam perfectam habet fidem, ut ea sufficiat ad
 montes transferendos, & miracula patranda:
 Ergo non solum dona, sed etiam virtutes super-
 naturales & infusæ, respiciunt suum objectum,
 ut supra omnem modum humanum attingibile.

Respondeo quòd quando virtutes theologi-
 cae actus aliquos heroicos & extraordinarios
 eliciunt, adjuvantur à donis Spiritus Sancti, quia
 sola ratio cum virtutibus illis non sufficit ad ta-
 les actus eliciendos. Unde cuilibet virtuti the-
 ologicae aliquod donum correspondet; Fidei-
 nim correspondet Intellectus & Scientia, ut
 docet S. Thomas 2. 2. q. 8. & 9. Spei donum tri-
 moris, ut docet qu. 19. & Charitati donum Sapi-
 entia, ut asserit qu. 45.

§. IV.

Corollaria notatu digna.

EX dictis inferes primò, dona in communi
 sic posse defini, seu describi: Dona sunt
 bonæ qualitates mentis à Deo infusæ, quibus
 nullus malè utitur, & quibus rectè vivitur, re-
 ctitudine operationis quæ est supra omnes regu-
 las prudentia, tam acquisita, quam infusæ ex
 peculiari instinctu & inspiratione Dei. Vel ali-
 ter: Dona sunt dispositiones ad optimum, ex-
 cedens regulas ordinarias cuiuscumque pru-
 dentia.

Inferses secundò dona Spiritus sancti esse ho-
 mini necessaria ad salutem. Utenim discurrit
 S. Thomas hic art. 2. quòd imperfectè habet na-
 turam aliquam, vel formam, aut virtutem, non
 potest per se operari, nisi ab altero moveatur: si-
 cut Luna, in qua est imperfectè natura lucis, non
 illuminat, nisi illuminata à Sole: Sed virtu-
 tes theologicae, & morales infusæ, imperfectè
 informant animam rationalem: Ergo per illas
 non ita perficitur homo in ordine ad ultimum
 finem, quin semper indigeat moveri quodam
 superiori instinctu Spiritus sancti, subindeque
 donis illius, quæ animam ad motionem illam
 disponant.

Inferses tertio, dona Spiritus sancti non posse

se esse sine charitate: quia sicut virtutes morales reddunt vires appetitivas mobiles à ratione, ita dona reddunt vires animæ mobiles à Spiritu sancto: sicut autem ratio perficitur per prudentiam, ita Spiritus sanctus habitat in nobis per charitatem: Ergo sicut virtutes morales conne-ctuntur cum prudentia, ita dona cum charitate. Ex quo

16. Inferes quartò, quòd sicut una virtus sine alijs non est perfecta, ita nec unum donum sine alio perfectum esse potest. Undè Gregorius 1. moral. cap. 15. *Sicut unaquaque virtus sine alia valde destruitur; ita unumquodque donum sine alio imperfectum erit. Minor est sapientia, que intellectu caret: sapientia enim, qua est sine intellectu, est hebes. Inutilis est intellectus, si ex sapientia non subsistat: quia cum altiora sine sapientia penetrat, sua illum levitas gravius ruiturum levat. Vile est consilium sine fortitudine: quia quòd tractando invenit, sine viribus ad actum non perducit. Fortitudo etiam, qua plus potest, sine moderamine rationis in præceptis ruit. Nulla est scientia sine pietate: quia qui bona cognita non exequitur, gravibus judicatur. Pietas sine scientia discretione quomodo misereatur ignorat. Timor sine his nihil valet, quia ad omnia trepidans, à bonis operibus torquet.*

17. Inferes quintò, quòd dona Spiritus sancti quoad ipsorum materiam, circaquam nunc versantur, ipsa scilicet opera vitæ activæ, non remanebunt in patria, nam opera illa non habent locum in statu gloriæ remanebunt tamen, & quidem perfectissimè, quantum ad essentiam donorum; quia tunc homo totaliter Deo subditus, Spiritus sancti motionem perfectissimè sequetur. Habebunt etiam omnia dona actus suos in patria circa ea, quæ pertinent ad vitam contemplativam, quæ est vita beata. Undè Ambrosius lib. 1. de Spiritu sancto cap. 20. *Civitas Dei illa Hierusalem celestis, non meatu alicujus fluvii terrestri alluitur; sed ex vitæ fonte procedens Spiritus sanctus, cujus nos brevi satiamur haustu, in illis celestibus spiritibus redundantiùs videtur affluere, pleno septem virtutum spiritalium fervens meatu.*

18. Inferes sextò, dona Spiritus sancti esse quidem inferiora virtutibus Theologicis, sed superiora virtutibus moralibus, sive infusis, sive acquisitis.

Prima pars hujus corollarij patet: Nam virtutes Theologicae conjungunt nos ultimo fini, dona verò deserviunt ad movendum nos ad ultimum finem, juxta illud Psalmi 142. *Spiritus tuus bonus deducet me in viam rectam.* Ergo virtutes Theologicae omnibus donis præferendæ sunt.

19. Secunda etiam pars non est minus evidens: Homo enim per virtutes morales acquiritur disponitur, ut facile & connaturaliter moveatur à ratione; per infusas, ut moveatur à lumine fidei & gratiæ; per dona verò disponitur ut connaturaliter moveatur à Spiritu sancto: *Manifestum est autem* (inquit S. Doctor hic art. 8.) *quod ad altiore motorem oportet majori perfectione mobile esse dispositum:* Ergo dona perfectiora sunt virtutibus moralibus, sive infusis, sive acquisitis.

20. Confirmatur: Virtutes morales acquisitæ respiciunt suum objectum ut dirigibile per regulas prudentiæ acquisitæ; infusæ illud attingunt ut dirigibile per regulas prudentiæ infusæ, modo communi & ordinario; dona verò illud respiciunt ut dirigibile modo altiori, nempe per

Tom. III.

A quandam specialem motionem, & instinctum Spiritus sancti: Ergo illa superiora & perfectiora sunt virtutibus moralibus, sive infusis, sive acquisitis.

ARTICULUS II.

De donis Spiritus sancti in particulari.

SEPTEM dari Spiritus sancti dona, communi est Patrum & Theologorum consensus: & colligitur ex Scriptura Isaia 11. ubi septem recensentur his verbis: *Egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet, & requiescet super eum Spiritus Domini: Spiritus sapientiæ & intellectus, Spiritus consilij & fortitudinis, Spiritus scientiæ & pietatis, & replebit eum Spiritus timoris Domini.*

Ratio verò assignatur à D. Thoma hic art. 4. 25. Quot enim sunt operationes potentiarum, quæ sunt principia humanorum actuum, tot sunt dona Spiritus sancti: Sed septem sunt operationes potentiarum, quæ sunt principia humanorum actuum: Ergo septem sunt dona Spiritus sancti. Major probatur: quia dona Spiritus sancti sunt quidam habitus perficientes hominem ad hoc ut promptè sequatur instinctum ipsius Spiritus sancti; sicut virtutes morales perficiunt vires appetitivas ad hoc ut obediant rationi: unde sicut morales virtutes sunt secundum numerum operationum, in quibus virtutes appetitivæ moventur à ratione; ita dona tot sunt, quot operationes potentiarum, quæ sunt aptæ moveri à Deo. Minor etiam suadetur: Nam vis, quæ est principium humanorum actuum, duplex est, scilicet ratio, & appetitus; ratio etiam duplex est, nimirum speculativa & practica; & sic est triplex principium humanorum actuum, nempe ratio speculativa, ratio practica, & appetitus; operatio verò intellectus, cum speculativi, cum practici, duplex est, scilicet apprehensio veritatis, & judicium de veritate: similiter appetitus duplicem habet operationem, unam per quam se habet ad ea, quæ sunt ad alterum, aliam vero per quam se habet ad ea, quæ sunt ad se; & hæc sunt duo, scilicet pericula & delictabilia: unde septem sunt operationes harum potentiarum. In primis intellectus speculativus apprehendit veritatem; & hæc operatio perficitur per donum intellectus: secundò judicat de veritate apprehensa; & hæc perficitur per donum sapientiæ. Similiter intellectus practicus primò apprehendit veritatem, & hæc apprehensio fit per donum scientiæ: secundò judicat de veritate apprehensa; & hæc perficitur per donum consilij. Appetitus verò in his, quæ sunt ad alterum, perficitur per donum pietatis; in his autem, quæ sunt ad se, primò in timore periculorum perficitur per donum fortitudinis; secundò in concupiscentia delectabilium perficitur per donum timoris, secundum illud Proverb. 6. *In timore Domini declinat omnis à malo:* & illud Psal. 118. *Confige timore tuo carnes meas, à judicij enim tui timui.* Quasi diceret (inquit Glossa) da mihi castum timorem, scilicet filialem, quo omnia carnalia desideria configantur. Ergo septem sunt dona Spiritus sancti, nempe donum intellectus, donum sapientiæ, donum scientiæ,

Y y

tia.